

ב א מיי פ"ז מהל' אסות הל' ח סמג עשין מה טו"ע אה"ע סי' גט טע"ז ב: **מא** ב מיי שם הל' ט טו"ע שם טע"ז ו: **מב** ג מיי פ"ז מהל' גירושין הל' יב סמג עשין מה טו"ע שם טע"ז ע"פ ע"ג:

תוספות רי"ד

בהכי הוא דלא הוה קידושין הא לא אתני הוי קידושין. קידושין דרבנן הוה דצריכה הימנו גט מדבריהם שלא יאמר אשת איש יצאה בלא גט אבל מדאורייתא אינה מקודשת כלל והוי מק"ט כדאמרי' לגבי נדרים וכוין שפתי"ת אינה מקודשת משו"ה ארוסה אינה אובלת בהרומה שמא ימצאו בה מומין בין מומין גדולים בין מומין קטנים שאין להלך בין מומין למומין בענין זה כלה):

ממאנת והולכת לה. תימה דכריש יצמות (דף ג: ושם) תנן ואי אתה מוצא בהמותו ואם חמותו כו' או שמילאו ואמאי והא משכחת לה בקידשה על תנאי ולא זעל דאפי' רב מודה לאזני דאינה זריכה גט וי"ל דאפילו מיאון אינה זריכה אבל קשה דמשכחת לה בקידש על תנאי וזעל לשמואל דאמר משום ר' ישמעאל דאמר הכא דממאנת ויש לומר דלשמואל ולרבי ישמעאל נמי זרחה מותרת אפילו אם לא מיאנה זאת שהיא ערוה כשלא נודע לה הטעות והא דקאמר ממאנת והולכת לה היינו שאם נודע לה הטעות יש לה למאן דאם לא מיאנה ועמדה אלא מחלה התנאי אי נמי ממאנת לאו דוקא אלא אפילו זבל מיאון אינה כלל אשתו ואפי' נודע לה הטעות וריב"ן תירץ ביצמות דרבי ישמעאל איירי בקידושי טעות אבל בקידושי קטנות מודה דאינה ממאנת ומתני' דיצמות לא מיירי אלא בקדושי קטנות וקשה דבפרק זבא סימן (גה) ג. ושם משמע בהדיא דבקידושי קטנות נמי איירי רבי ישמעאל דאמר חצרוהי דרב כהנא עבור למיעבד עובדא כרבי יהודה ורף ע"ג דנבעלה דאמר להם רב כהנא לא קל היה מעשה זבחו של רבי ישמעאל שצאת למאן צבית המדרש וזנה מורכב על

כתיבה ואותו היום הוצרכו דבריו של רבי ישמעאל צבית המדרש וזרחה בכייה צבית המדרש ואמרו דבר שאמר אותו לדיק יבשל צו זרעו וליכא למימר דלאו דוקא דבר שאמר אותו לדיק אלא כעין אותו דבר שאמר אותו לדיק דהא מסיק התם נמנו וגמרו עד מתי הבת ממאנת עד שצביא שתי שערות ומאי נמנו וגמרו שייך כהן כיון דרבי ישמעאל מודה בקידושי קטנות שאין יכולה למאן ופשטא שבתו לא היתה יכולה למאן ועל מה היו עומדין למנין דאפילו רבי יהודה דאמר עד שירצה השחור מודה דכשזנה מורכב על כתיבה דאין יכולה למאן דהא אמרינן התם דמודה רבי יהודה כשנבעלה ומיחו יש לומר דמתני' בפרק קמח' דיצמות (דף ג: דלא כרבי ישמעאל אף על גב דאמרינן התם דבפלוגתא לא קמיירי היינו אמנינא דט"ו נשים ושמואל לא סבר כר' ישמעאל אלא בקידושי טעות דוקא ולהכי לא פריך ליה ממתני' דיצמות ולא מסתם מתניתי' דנה דתנן עד מתי הבת ממאנת עד שצביא שתי שערות וצוהדיא אית ליה לשמואל צמי שמת (ב"ב פג. קט. ושם) דבדוקין למיאונין לאפוקי מדרבי יהודה דאמר עד שירצה השחור וצוהדיא פרק נושאין על האנוסה (בבב"ב ק: ושם) דאמרינן משכחת לה בקידושי טעות כדרכ יהודה אמר שמואל משום רבי ישמעאל והיא לא נתפשה כו' אין

להוכיח דרבי ישמעאל איירי דוקא בקידושי טעות מדשביק קידושי איירי נמי בקידושי קטנות כדמוכח בנדה (ג. ושם) אלא משום דהיהו סוגיא קאי אמילתיה דשמואל דאמר והם לעיל עשרה כהנים עומדים ופירש כו' ושמואל לא סבר כר' ישמעאל אלא בקידושי טעות דוקא דפרישית לך נקט קידושי טעות והם תאמר ולרבי אלעזר דאמר לעיל דרב הוה הימנו גט ואפי' בקידושי טעות ולא זעל דאפי' רב מודה לאזני דאינה זריכה גט וי"ל דאפילו מיאון אינה זריכה אבל קשה דמשכחת לה בקידש על תנאי וזעל לשמואל דאמר משום ר' ישמעאל דאמר הכא דממאנת ויש לומר דלשמואל ולרבי ישמעאל נמי זרחה מותרת אפילו אם לא מיאנה זאת שהיא ערוה כשלא נודע לה הטעות והא דקאמר ממאנת והולכת לה היינו שאם נודע לה הטעות יש לה למאן דאם לא מיאנה ועמדה אלא מחלה התנאי אי נמי ממאנת לאו דוקא אלא אפילו זבל מיאון אינה כלל אשתו ואפי' נודע לה הטעות וריב"ן תירץ ביצמות דרבי ישמעאל איירי בקידושי טעות אבל בקידושי קטנות מודה דאינה ממאנת ומתני' דיצמות לא מיירי אלא בקדושי קטנות וקשה דבפרק זבא סימן (גה) ג. ושם משמע בהדיא דבקידושי קטנות נמי איירי רבי ישמעאל דאמר חצרוהי דרב כהנא עבור למיעבד עובדא כרבי יהודה ורף ע"ג דנבעלה דאמר להם רב כהנא לא קל היה מעשה זבחו של רבי ישמעאל שצאת למאן צבית המדרש וזנה מורכב על

הלכה. אחר קידושין אלא חכם: והסירה. מן הנדרים: **אלל רופא וריפא אוסה.** מן המומיין: **עוקר הנדר מעיקרו.** שהרי פותח לה בחרטה אדעתא דהכי מי קא נדרת והיא אומרת לו לא וחסד אומר לה הרי הוא זבא לך לידי קך הילכך לאו נדר הוא ומותר לך נמנא כמי שלא היה עליה זשעת קידושין: **מכאן ולהבא.** אבל עד עכשיו היו עליה נמנא זשעת תנאי הקידושין הטעות: הרי גרסינן והסירה **אלל רופא וריפא אוסה** אינה מקודשת. וקשיא חכם אהכס: הא. דקתני מקודשת ר"מ היא: **דאמר אדם רוצה.** אינו מקפיד אם תלך אלא חכם: **אין אדם רוצה כו'.** הילכך אדעתא דהכי לא קידשה: **משום נדר.** שהיתה נדרנית: **לא יחזיר.** מפרש במסכת גיטין [מ.ו.] **תרי טעמי איכא למ"ד משום קלקולא שאם אתה אומר יחזיר שמא תלך ותנשא ונמנא שם רע שאינו ש"ר או נדר נעקר ע"י חכם ומקלקלה זה ואומר אילו הייתי יודע שכן הוא אפי' נותנין לי מאה מנה לא הייתי מנרשך לפיכך אומרים לו הוי יודע שהמוציא את אשתו משום שם רע או משום נדר לא יחזיר ולא חס חציבה היא עליון לא תמהר להוציאה ואי אתי תו לקלקל לא מהימן שהרי יודע שנאסרה עליו ולא חס לדבוק את הדבר ואיכא למ"ד**

כדי שלא יהו צנות ישראל פרוצות צעריות וצנדרים: **כל נדר שידעו צו רבים.** שגדלתו צפני עשרה: לא יחזיר. קסבר טעמא משום שלא יהו פרוצות צנדרים הוא וכי נדרה צפני רבים והוה נדר שאין לו הפרה כדאמרינן בגיטין [שם] פרכה יותר מדאי קנסוה: **שלא ידעו צו רבים.** דיש לו הפרה לא קנסוה והכי אמר הנדר דרבי יהודה לא חייש בנדר לקלקולא: **רבי מאיר אומר כל נדר שצריך חקירה חכם.** שאין הבעל יכול להפך שאינו מדברים צבינו לבינה ולא עיניו נפש: לא יחזיר. קסבר טעמא משום קלקולא הלכך צהאי איכא קלקולא דאומר אילו הייתי יודע דחכם יכול להחזירו לא הייתי מנרשך דרוצה הייתי שתצוה צבית דין ויתירו לך: **ושאינו צריך חקירה חכם.** נדר שהבעל יכול להפך: יחזיר. דצהאי לא מני לקלקלה שהיה לו להפך ולא הפך: **לא אסרו צריך.** חקירת חכם: **אלא מפני שאינו צריך.** שהצריך חקירת חכם אין צו לקלקול דלאו לא כמיניה לומר אילו הייתי יודע לפי שאין אדם רוצה שתצוה אשתו צבית דין אלא מפני מה אסרוהו מפני שאינו צריך דיכול הוא לכתש ולומר לא הייתי יודע שאני יכול להפך וגזרו האי אטו האי: **מאי טעמא דרבי יהודה.** דאמר נדר שהודר צבדים אין לו הפרה: ולא

(א) [מסכתא פ"ז ע"ש], (ב) [פ"ז דבה"א ג] [לקמן ע"ה], (ד) [שם ז: גיטין מו.], (ה) [גיטין מה: וצמות כה.], (ו) [כל זה למאן משמע דגיטין מה: אלא קך איתא שם א"ר אלעזר לא אסרו זה אלא מפני זה וע"ש בפרי"ק גס רש"ל מ"ו וע"י גירסת הרמב"ם].

מוסף רש"י

ממאנת והולכת לה. דלאו מיאון הוה לענין זנות נמי לא מיתפסא עליה דפטיה בעלמא היא ולא אמרינן בעלות זבעל משגלה הוה קידושין. דקסבר לא הבעל על דעת קידושין הראשונים הוא בעל ולא תתקין לתווי ולקדשה (נדה ב. וכו') דלא זעל מניה גיטא לאו אשתו היא ואי זימיה הרי היא כפטיה שיתנה ומותרת לו (ביבמות ק. ד) **אדם רוצה שהתחובה אשתו בבית דין.** כלומר אינו מקפיד כדן [גיטין מ.ו.] **המוציא את אשתו משום נדר.** שגדלתו וזמר אי אפי' צלמא נדרנית [גיטין מ.ו.] לא יחזיר. וטעמא מפרש התם בהשולח גט שאם אתה אומר יחזיר שמא תלך ואלא חכם נאמר לה נדרה ויחזיר מנרשך אילו הייתי יודע ששם הימר לנדר שגדלה, אם היו טענים לו מאה מנה לא הייתי מנרשה, שהיפה חציבה עלי צימת, ומנא לו מנעל גיטו למפרע ועוקרו, וצמי מן השני ממומים, לפיכך אומרים לו מתחלה הוי יודע שהמוציא את אשתו משום נדר שגדלה לא יחזיר עלנמת, ואם היא חציבה עליון לא ובקש הימר לנדרה, ואי מנרש לה מהשתא ודאי שטעמא היא עליו ומו לא מני עקר גיטה דצבי שקר [ביבמות כה.]. **משום שם רע.** שאלא עליה לעו זנות [גיטין מ.ו.] לא יחזיר. ואפילו נמנאו דברים גדלים (שם) דפרשישית טעמא שמתנשא לאחר וילא קול על הלבו הראשון ששקר היה ויתחבר מנרשך ויאמר אילו הייתי יודע שכן הוא וכו' [ביבמות כה.]. כל נדר שידעו צו רבים. שגדלתו צפני עשרה כהנים עומדים ופירש כו' ושמואל לא סבר כר' ישמעאל אלא בקידושי טעות דוקא דפרישית לך נקט קידושי טעות והם תאמר ולרבי אלעזר דאמר לעיל דרב הוה הימנו גט ואפי' בקידושי טעות ולא זעל דאפי' רב מודה לאזני דאינה זריכה גט וי"ל דאפילו מיאון אינה זריכה אבל קשה דמשכחת לה בקידש על תנאי וזעל לשמואל דאמר משום ר' ישמעאל דאמר הכא דממאנת ויש לומר דלשמואל ולרבי ישמעאל נמי זרחה מותרת אפילו אם לא מיאנה זאת שהיא ערוה כשלא נודע לה הטעות והא דקאמר ממאנת והולכת לה היינו שאם נודע לה הטעות יש לה למאן דאם לא מיאנה ועמדה אלא מחלה התנאי אי נמי ממאנת לאו דוקא אלא אפילו זבל מיאון אינה כלל אשתו ואפי' נודע לה הטעות וריב"ן תירץ ביצמות דרבי ישמעאל איירי בקידושי טעות אבל בקידושי קטנות מודה דאינה ממאנת ומתני' דיצמות לא מיירי אלא בקדושי קטנות וקשה דבפרק זבא סימן (גה) ג. ושם משמע בהדיא דבקידושי קטנות נמי איירי רבי ישמעאל דאמר חצרוהי דרב כהנא עבור למיעבד עובדא כרבי יהודה ורף ע"ג דנבעלה דאמר להם רב כהנא לא קל היה מעשה זבחו של רבי ישמעאל שצאת למאן צבית המדרש וזנה מורכב על

לקלקלה ולומר אילו הייתי יודע כו' שהרי נדר פתוח הוא והיה לו להפך ולא היפר (שם). לא אסרו צריך אלא מפני שאינו צריך. לא אסרו זה שצריך חקירת חכם להחזיר אלא מפני זה שצריך חקירת חכם ויחזיר ויחזיר חכם ויחזיר חכם. לילך לפי חכם ולקנס פתח ומותרת ואין הבעל יכול להפך. לא יחזיר. דר"מ סבר טעמא משום קלקולא הלכך נדר שאינו יכול להפך אלא חכם יכול להחזיר, ויכול הוא לקלקל את הגט לאחר שמשאף לאחר ויאמר אילו הייתי יודע שחכם יחזיר לא הייתי מנרשה (שם). ושאניו צריך חקירת חכם. אלא הוא יכול להפך, לא יחזיר. חכם ויחזיר חכם ויחזיר חכם. לפי שאינו יכול

לקלקלה ולומר אילו הייתי יודע כו' שהרי נדר פתוח הוא והיה לו להפך ולא היפר (שם). לא אסרו צריך אלא מפני שאינו צריך. לא אסרו זה שצריך חקירת חכם להחזיר אלא מפני זה שצריך חקירת חכם ויחזיר ויחזיר חכם ויחזיר חכם. לילך לפי חכם ולקנס פתח ומותרת ואין הבעל יכול להפך. לא יחזיר. דר"מ סבר טעמא משום קלקולא הלכך נדר שאינו יכול להפך אלא חכם יכול להחזיר, ויכול הוא לקלקל את הגט לאחר שמשאף לאחר ויאמר אילו הייתי יודע שחכם יחזיר לא הייתי מנרשה (שם). ושאניו צריך חקירת חכם. אלא הוא יכול להפך, לא יחזיר. חכם ויחזיר חכם ויחזיר חכם. לפי שאינו יכול

לקלקלה ולומר אילו הייתי יודע כו' שהרי נדר פתוח הוא והיה לו להפך ולא היפר (שם). לא אסרו צריך אלא מפני שאינו צריך. לא אסרו זה שצריך חקירת חכם להחזיר אלא מפני זה שצריך חקירת חכם ויחזיר ויחזיר חכם ויחזיר חכם. לילך לפי חכם ולקנס פתח ומותרת ואין הבעל יכול להפך. לא יחזיר. דר"מ סבר טעמא משום קלקולא הלכך נדר שאינו יכול להפך אלא חכם יכול להחזיר, ויכול הוא לקלקל את הגט לאחר שמשאף לאחר ויאמר אילו הייתי יודע שחכם יחזיר לא הייתי מנרשה (שם). ושאניו צריך חקירת חכם. אלא הוא יכול להפך, לא יחזיר. חכם ויחזיר חכם ויחזיר חכם. לפי שאינו יכול

לקלקלה ולומר אילו הייתי יודע כו' שהרי נדר פתוח הוא והיה לו להפך ולא היפר (שם). לא אסרו צריך אלא מפני שאינו צריך. לא אסרו זה שצריך חקירת חכם להחזיר אלא מפני זה שצריך חקירת חכם ויחזיר ויחזיר חכם ויחזיר חכם. לילך לפי חכם ולקנס פתח ומותרת ואין הבעל יכול להפך. לא יחזיר. דר"מ סבר טעמא משום קלקולא הלכך נדר שאינו יכול להפך אלא חכם יכול להחזיר, ויכול הוא לקלקל את הגט לאחר שמשאף לאחר ויאמר אילו הייתי יודע שחכם יחזיר לא הייתי מנרשה (שם). ושאניו צריך חקירת חכם. אלא הוא יכול להפך, לא יחזיר. חכם ויחזיר חכם ויחזיר חכם. לפי שאינו יכול